

**Vesna Šojat, arhivist specijalist
(1921–1999)**

U Hrvatskom državnom arhivu sve nas, a posebno starije kolege, duboko je potresla vijest o smrti gospođe Vesne Šojat, dugogodišnje naše suradnice i stručnjaka, koja je velikim dijelom živjela i srasla s ovom ustanovom u predanom radu, gotovo čitav svoj radni vijek.

Rođena je 10. prosinca 1921. u Ogulinu od oca Mate Šojata, državnog činovnika i majke Jelene, rođene Vuletić, kućanice. Osnovnu školu završila je u Sesvetama, a na I. klasičnoj gimnaziji u Zagrebu maturirala je 1942. godine. Studirala je klasičnu filologiju na Filozofskom fakultetu u Zagrebu te neko vrijeme bila i demonstrator "klasičkog seminara". Kao dobar poznavalac latinskoga jezika, već je nakon završene gimnazije provela godinu dana u Hrvatskom državnom arhivu i to "... puno radno vrijeme na prepisivanju Saborskih zaključaka..." za tisak, kako joj to kasnije potvrđuje tadašnji ravnatelj dr. Josip Matasović.

Nakon nekoliko godina provedenih na studiju, a zatim na radu u Centralnom higijenskom zavodu u Zagrebu, u srpnju 1952. primljena je ponovno na rad u Državni arhiv u Zagrebu, gdje ostaje kao arhivist, a kasnije arhivist specijalist u Odjelu za starije arhivsko gradivo, sve do svojeg umirovljenja u prosincu 1986. godine. Zbog dobrog poznavanja latinskog jezika radila je na arhivističkoj obradi starijeg arhivskog gradiva, a raniji ravnatelji Josip Matasović i Bernard Stulli često su prigodom ocjenjivanja rada Vesne Šojat naglašavali "... ističe se samostalnim vršenjem... arhivističkih poslova, stručnih i naučnih. ... naročito kod poslova pripreme arhivske građe za publiciranje...".

Rano je, dakle, u svojem životu krenula na put arhivistva, na put strpljivog, upornog i samozatajnog rada i djelovanja na obradi i objavljivanju izvornog arhivskog gradiva, posebice Zaključaka Hrvatskog sabora. Sudjelujući u radu na pripremi za tisak te objavljivanju 12 svezaka Zaključaka od 1958. do 1980. godine, radila je na transkripciji latinskoga teksta, izradi sadržaja na hrvatskom jeziku te dijelom i na izradi nekih kazala. Nakon toga, kao arhivist specijalist sudjeluje i u pripremi za

objavljivanje prva tri sveska zapisnika Hrvatskih kraljevinskih konferencija, nastavka Zaključaka Hrvatskoga sabora, dakle, uistinu do završetka svoga radnog vijeka.

Međutim, u cijelom tom razdoblju sudjeluje u svim drugim poslovima Odjela za starije arhivsko gradivo, u sređivanju i obradi niza fondova (Rukopisna ostavština E. Laszowskoga, Vlastelinstvo Čabar, Komorska uprava u Hrvatskoj – Zagrebački komorski administratorat) te na izradi regesta za fond Obitelj Drašković, Vlastelinstvo Trakošćan i dr. Pred kraj svoga rada u Arhivu obrađuje tzv. zbirku akvizicija, najrazličitijeg gradiva svih mogućih provenijencija.

Radeći za druge istraživače i suradnike Arhiva, posebno valja istaknuti rad Vesne Šojat na istraživanju gradiva za povijest željeznica u Hrvatskoj, na čijoj objavi radi Bernard Stulli, nasljednik ravnatelja Josipa Matasovića. Ne može se navesti kolikom je broju istraživača i znanstvenih djelatnika omogućila istraživanje i pomogla u pronalaženju uvijek novog i nepoznatog im arhivskog gradiva za objavljivanje njihovih radova. Sudjeluje i u mnogim drugim projektima Arhiva, poput priprema za izložbu "Sava kao plovni put", izradi regesta o gradivu u vezi s pavlinskim samostanom u Lepoglavi, o žrtvama u Dotrščini u vrijeme Drugog svjetskog rata te u nizu drugih.

Navest ću samo još jedan primjer koji mi je osobno poznat. Najstariji popis Povlastica ili Privilegija Kraljevine početka XVI. st. – popis gradiva poznate nam "škrinje povlastica" – jednog mi je dana Vesna donijela i samo rekla: "to će vas zanimati, našla sam ga među nekim papirima Laszowskog", pa joj i ovom prilikom na tome srdačno zahvaljujem.

Bila joj je povjerena skrb nad glavnim spremištem Arhiva, a dugi je niz godina bila tajnik povjerenstva za stručne arhivističke ispite. Njezin prvi ravnatelj u Arhivu Josip Matasović, koji ju je kao i kasniji ravnatelji izuzetno cijenio, opisao je u jednom službenom dokumentu njenu predanost u radu i danas živim i tako točnim riječima: "Dobro poznaje latinski jezik. Izvještala se u čitanju rukopisa iz XVII. i XVIII. st. Zato se bavi pretežno građom iz starijeg razdoblja. Uspješno obavlja sve arhivističko-stručne poslove. Suradnik je na izdavanju Saborskih zapisnika od 1630–1848, pa je pri tome pokazala sposobnosti i za arhivističko-naučne poslove. Radi samostalno i organizirano... Sve poslove radi pažljivo, savjesno, mirno i dovoljno brzo. Svoje dužnosti shvaća ozbiljno... Vrlo je požrtvovna... Radi s voljom i osjećajem odgovornosti... marljiva i uredna... Druželjubiva...".

Ovo je pisano još 1956. i 1957. godine. U administrativni jezik Matasović je unio svu svoju toplinu i točnost opažanja, pažljivost i ljudskost.

Zaista, tako možemo pamtiti poštovanu i dragu Vesnu Šojat.

Miljenko Pandžić